

نسبت امنیت و مشارکت سیاسی در عرصه‌های پیراشهری (مورد مطالعه: شیرآباد زاهدان)

دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۳/۱۱

پذیرش نهایی: ۱۴۰۲/۰۶/۰۶

صفحات: ۳۵-۵۴

زکيه آفتابی؛ دانشجوی دکتری گروه جغرافیای سیاسی، دانشکده علوم جغرافیایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.
نازنین نعیم آبادی؛ دکتری گروه جغرافیای انسانی، دانشکده علوم جغرافیایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.
مراد کاویانی‌راد؛ دانشیار گروه جغرافیای سیاسی، دانشکده علوم جغرافیایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

چکیده
پژوهش حاضر به دنبال بررسی و واکاوی تأثیر امنیت در مشارکت سیاسی عرصه پیراشهری شیرآباد زاهدان است. این پژوهش از نظر نوع توصیفی و تحلیلی، از دید هدف کاربردی، از منظر روش کمی است و برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم افزار SPSS و مدل ایداس استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش پیش رو شامل دو بخش است. بخش نخست: کارشناسان صاحب نظر در حوزه مطالعاتی هستند که بر پایه نمونه گیری هدفمند تعداد ۳۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شد. بخش دوم جامعه آماری نیز ۵۰ نفر از ساکنان عرصه پیراشهری شیرآباد زاهدان است که روش نمونه گیری به صورت گزینشی و معیار گزینش نیز، فرد دارای تحصیلات دانشگاهی بود. نتایج پژوهش نشان داد که بین امنیت سیاسی و مشارکت سیاسی ساکنان عرصه پیراشهری شیرآباد، ارتباط معنادار و مثبت برقرار است. همچنین نتایج رگرسیون نشان داد که سهم شاخص (ثبات مدیریت با مقدار بتا ۰/۸۰۴ و مقدار t: ۲۲/۶۱۲)، در پیش بینی تغییرات مثبت متغیر وابسته (مشارکت سیاسی) بیشتر از دیگر شاخص های امنیت سیاسی است و نتایج تحلیل مسیر نیز نشان داد که شاخص (وجود روحیه مشارکت و کار جمعی با مقدار ۰/۱۹۹)، بیشترین اثر مستقیم را بر مشارکت سیاسی داشته است، و شاخص حق برگزاری راهپیمایی و اعلام موضع در عمل با مقدار ۰/۱۱۲، کمترین تأثیرات مستقیم را بر مشارکت سیاسی ساکنان شیرآباد دارد. سرانجام، نتایج مدل ایداس نشان داد که مقدار SPI شاخص های (مشارکت در انتخابات، برخورداری از حقوق شهروندی، ارتباط و تعامل مستمر کارگزاران با مردم) با مقدار (۱)، بیشترین و شاخص وجود رسانه های مختلف حزبی و آزاد با سهم (۰/۰۱) کمترین میزان تأثیرپذیری را از امنیت سیاسی به خود اختصاص داده اند.

واژه‌های**کلیدی:**

امنیت سیاسی،
مشارکت
سیاسی، حفره
دولت، زاهدان و
عرصه پیراشهری
شیرآباد.

E- Mail: nazanin.naimabadi@gmail.com

نحوه ارجاع به مقاله:

آفتابی، زکيه. نعیم آبادی، نازنین. کاویانی‌راد، مراد. ۱۴۰۲. نسبت امنیت و مشارکت سیاسی در عرصه‌های پیراشهری نمونه پژوهی: شیرآباد زاهدان. مجله توسعه فضاهای پیراشهری. ۲(۱۰): ۳۵-۵۴.

مشارکت شهروندان اصل اساسی سیاست دموکراتیک و سنگ بنای اصلی مسئولیت پذیری سیاسی است (Brooks, 2014: 973). ابزار اولیه‌ای که شهروندان با دولت و دولت با شهروندان خود ارتباط برقرار می‌کند. شیوه‌های مشارکت سیاسی مانند رأی دادن، تماس با مقامات منتخب، اعتراض و... به عنوان سازوکارهایی برای شهروندان در نظر گرفته می‌شود تا ترجیحات سیاسی خود را ابراز و نارضایتی خود را بیان کنند. بنابراین، مشارکت سیاسی گام اولیه یک فرایند دموکراتیک طولانی است و زمانی آغاز می‌شود که شهروندان ترجیحات خود را بیان می‌کنند و در حالت ایده آل زمانی پایان می‌یابد که نخبگان به این ترجیحات پاسخگو باشند (Kushner, 2015: 107). عوامل بسیاری بر مشارکت سیاسی شهروندان در هر مکان جغرافیایی اثر می‌گذارد که از آن جمله می‌توان به امنیت اشاره کرد. امنیت، مقوله‌ای اساسی در هر نظام اجتماعی است و مقدمه لازم برای حیات سیاسی و اجتماعی دولت‌ها به شمار می‌آید (Nekola, 2014: 3). امنیت مفهومی است که تمامی شئون و ابعاد زندگی انسان را در برمی‌گیرد و تضمین کننده حیات و بقای اوست. واقعیت یافتن امنیت در محیط جغرافیایی، نیازمند اقدامات و برنامه‌ریزی‌های ویژه‌ای است و با مسائل گوناگونی در هم تنیده است. این مفهوم از نیازها و انگیزه‌های اساسی انسان به شمار می‌رود، به طوری که با زوال آن، آرامش خاطر انسان از میان می‌رود و تشویش، اضطراب و ناآرامی جای آن را می‌گیرد (نوروزی و فولادی سپهر، ۱۳۸۸: ۱۳۰). امنیت تولیدی اجتماعی است که با میزان احساس مسئولیت اجتماعی و مشارکت سیاسی ارتباط نزدیکی دارد و همه ارکان جامعه از جمله مردم، حاکمیت، دولت و... در تولید و ارتقای آن نقش کلیدی دارند. در جوامع امروزی که رأی مردم نقش مهمی در جابه‌جایی مقامات و تدوین و اجرای سیاست‌ها دارد، در نهایت، این وجود امنیت است که نمره کارنامه عملکرد دولت‌ها و سیستم‌های امنیتی را تعیین می‌کند و به همین دلیل، موضوع امنیت به چالشی مهم برای سیاستمداران و سوره‌ای پر استفاده در رقابت‌های انتخاباتی تبدیل می‌شود (حسینی، ۱۳۸۵: ۱۱۳). زیرا مشارکت سیاسی شهروندان، در واقع تجلی مشروعیت حاکمیت و ضامن تأمین و ثبات سیاسی است (حسینی، ۱۳۸۹: ۱۴۳). خوانش و پژوهش درباره تأثیر امنیت بر مشارکت سیاسی از آنجا ناشی می‌شود که افزایش ضریب امنیت در روند توسعه دموکراسی و مشروعیت بخشی حکومت‌های ملی مؤثر است. میزان مشارکت سیاسی شهروندان در هر مکان جغرافیایی نشان‌دهنده نوعی رفتار سیاسی است (Bourne, 2010: 242). از چنین منظری، عرصه‌های پیراشهری از آن دست مناطقی به شمار می‌روند که در هم تنیدگی عوامل اجتماعی و محیطی به کنش خاص شهروندان در این مناطق می‌انجامد. شورای اروپا (CEMAT, 2007: 16) پیراشهر را ناحیه‌ای در حال گذار از محیط به شدت روستایی به محیطی کاملاً شهری توصیف می‌کند که تحت فشار فراوان برای توسعه شهری است (Bertrand, 2007: 1-35). از دیگر سو، ناحیه پیراشهری می‌تواند صرف نظر از ناپایداری‌اش گونه جدیدی از شکل‌گیری یک منظر دائمی شهری باشد. افزون بر این، توسعه پیراشهر ضرورتاً محدود به توسعه کالبدی و صرفاً با ویژگی‌های شهری نیست بلکه اغلب با ظهور فعالیت‌های شهری در مناطق روستایی تشخیص داده می‌شود (Briquel and collicard, 2015: 19-40; Caruso, 2015: 131) بنابراین، از آنجایی که امنیت، پدیده‌ای پیچیده و چند سویه است که تمامی جوانب زندگی پیراشهری و کنش‌ها و واکنش‌های

¹ Political participation

ساکنان آن را متأثر می‌کند، مطالعه تأثیر امنیت بر مشارکت سیاسی شهروندان مناطق پیراشهری موضوعیت و ضرورت می‌یابد.

با نگرش به بررسی‌های به‌عمل‌آمده بیشتر تحقیقات و پژوهش‌های قابل توجه درباره این موضوع به تحلیل و بررسی یکی از متغیرها، وابسته است. به سخنی، یا به مسئله مشارکت سیاسی پرداخته‌شده یا امنیت سیاسی بررسی شد است و نویسندگان متن پیش رو به اثر مستقلی دست نیافتند که با رویکردی کل‌نگر به بررسی تأثیر امنیت سیاسی بر مشارکت سیاسی پرداخته باشد. پژوهش‌هایی که درباره هر کدام از متغیرهای موضوع حاضر انجام شده و به‌صورت مستقیم یا نا مستقیم به مسئله امنیت سیاسی یا مشارکت سیاسی پرداخته‌اند، عبارت‌اند از:

حسین شهبازی (۱۳۹۵) در مقاله‌ای با عنوان بررسی تأثیر مشارکت سیاسی در امنیت و تهدیدات داخلی و خارجی بیان می‌دارد در سطح داخلی مشارکت سیاسی، امنیت یک کشور را تحت تأثیر قرار می‌دهد و آن را ارتقا می‌بخشد و مشروعیت نظام سیاسی یک کشور را تثبیت می‌کند و در مقابله با تهدیدهای خارجی که امنیت داخلی را به خطر می‌اندازد نقطه قوت به شمار می‌رود. اکبر ذوالفقاری (۱۴۰۱) در مقاله‌ای بانام فراتحلیل پژوهش‌های بازه زمانی ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۹ به این نتیجه می‌رسد که میان مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی شامل انسجام اجتماعی، مشارکت اجتماعی، تعلق مذهبی، آگاهی اجتماعی، تعلق اجتماعی، اعتماد اجتماعی و گروه مرجع نخبگان با مشارکت سیاسی رابطه معناداری وجود دارد. دانیل کارتر کاشنر (۲۰۱۵) در مقاله‌ای با عنوان امنیت غیردولتی و مشارکت سیاسی: تقویت حزب حاکم در آفریقای جنوبی به بررسی رابطه امنیت غیردولتی و مشارکت سیاسی در آفریقای جنوبی پرداخته است و می‌نویسد این بازیگران غیردولتی هستند که امنیت را تأمین می‌کنند و اتکای افراد به امنیت غیردولتی بر اعتراض و رأی‌دهی تأثیر می‌گذارد. لازم به بیان است این پژوهشگر در بخشی از مقاله خود می‌نویسد ساکنان آفریقای جنوبی که به امنیت غیردولتی وابسته هستند بیشتر احتمال دارد اعتراض کنند و کمتر رأی می‌دهند. شلی بولیان^۱ (۲۰۱۸) در مقاله‌ای با عنوان ۲۰ سال تأثیر رسانه‌های دیجیتال بر مشارکت سیاسی و مدنی با روش فراتحلیل از مطالعات ۲۰ ساله منجر به سال ۲۰۱۸ که ۵۰ کشور را پوشش داده است و مصاحبه با بیش از ۳۰۰۰۰۰ پاسخ‌دهنده را شامل شده است به این نتیجه رسیده‌اند که با انتشار فناوری‌های دیجیتال میان توده‌ها و تغییرات در نوع استفاده به‌ویژه ظهور سیاست‌های اجتماعی، ابزارهای مشارکت سیاسی افزایش می‌یابد. اریک مووکیه^۲ (۲۰۱۸) در مقاله‌ای با عنوان ترویج مشارکت سیاسی در کشورهای جنگ‌زده: نمونه مورد مطالعه لیبیا با بهره‌گیری از نظرسنجی به مطالعه تأثیر مأموریت سازمان ملل بر نگرش و رفتارهای سیاسی لیبرایی‌های عادی پرداخته است و بیان می‌دارد که اقدامات خود گزارش شده از تعاملات شهروندان با کارکنان نظامی سازمان ملل و قرارگیری در معرض دموکراسی و کمپین‌های حقوق بشری که توسط بازیگران بین‌المللی انجام شده است ارتباط مثبت قوی با مشارکت سیاسی داشته است و نشان می‌دهد نتایج توسط سازوکارهای امنیتی و غیرامنیتی هدایت می‌شود. درنهایت، محقق در این مقاله پیامدهای این یافته‌ها و زمینه‌ها را برای تحقیقات آینده

^۱Danielle carter kushner

^۲Shelley Boulianne

^۳Eric Mvukiyehe

مورد بحث قرار داده است. سید حسن رضا و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان تأثیر ارزش‌های سیاسی تجلی‌یافته در تبلیغات بر مشارکت سیاسی: نقش‌های تعدیل‌کننده تعالی و حفاظت از خود، با روش پیمایشی و مصاحبه با ۸۳۴ پاکستانی به توضیح چگونگی تأثیر مشارکت سیاسی از ارزش‌های فرهنگی پرداخته‌اند که در تبلیغات سیاسی تجلی‌یافته است و مدلی را پیشنهاد داده‌اند که در آن تعالی و حفاظت از خود با سه ارزش سیاسی متجلی در تبلیغات یعنی قانون و نظم، آزادی‌های مدنی و میهن‌پرستی در تعامل است تا مشارکت سیاسی را تعیین کند. نتایج تحقیق نشان داد خود تعالی و حفاظت هرچند با شدت‌های متفاوت با ارزش‌های سیاسی که در تبلیغات تجلی می‌یابند در تعامل است، به مشارکت سیاسی می‌انجامد. ماژینو^۱ (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان اثر ترس از اخراج بر مشارکت سیاسی و مدنی در شهروندان لاتین بیان می‌دارد ترس از تبعید، تبعیض و برخورد با دولت که تأمین‌کننده امنیت داخلی است، یکپارچگی سیاسی ایجاد می‌کند و نتیجه می‌گیرد تجارب تبعیض تأثیر مثبتی بر برنامه‌های شهروندان لاتین برای رأی دادن دارد چراکه تبعید و نژادی شدن جوامع لاتین به مشارکت سیاسی آن‌ها شکل می‌دهد.

ادبیات موجود درباره مشارکت سیاسی به عوامل تعیین‌کننده بسیاری مانند ساختار سیاسی،^۲ حزب‌گرایی^۳ و ارزیابی عملکرد دولت اشاره می‌کند (Anderson, 2000: 153; Bartels, 2000: 34). بر این اساس، تعاریف متفاوتی از آن بیان شده است. مشارکت، شرکت فعالانه انسان‌ها در حیات سیاسی، اقتصادی و فرهنگی است که تأثیر زیادی بر روند تصمیم‌گیری‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی دارد (ذوالفقاری و همکاران، ۱۴۰۱: ۲۳۴). در این باره، مشارکت فرایندی است که طی زمان رخ می‌دهد و همواره در حال تکوین، تکرار و تداوم است. یکی از جلوه‌های مشارکت اعضای جامعه مشارکت سیاسی است که به‌عنوان بخشی از رفتارهای اجتماعی و از ارکان عمده شاخص‌های توسعه سیاسی به شمار می‌رود (نیازی و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۴۲). مشارکت سیاسی در اصطلاح سیاسی، به معنای تلاش و مساعی سازمان‌یافته شهروندان برای انتخاب رهبران خویش، شرکت مؤثر در فعالیت‌ها و امور اجتماعی و سیاسی و تأثیرگذاری بر صورت‌بندی و هدایت سیاست دولت است (شهبازی، ۱۳۹۵: ۱۸). مشارکت سیاسی فعالیت‌هایی است که طی آن شهروندان می‌کوشند تا ساختار حکومت، گزینش رهبران حکومتی و یا برنامه‌های دولت را تحت تأثیر قرار دهند. این فعالیت‌ها هم می‌تواند در حمایت از سیاست‌ها و برنامه‌های موجود باشد و هم می‌تواند در جهت تقاضای تغییر برخی از سیاست‌ها و یا حاکمان باشد (Conway, 2000: 3). در واقع، مشارکت سیاسی پدیده‌ای جهانی است نه به این معنی که همه افراد لزوماً فعالیت سیاسی دارند و نه اینکه از نظر شکل وسعت در همه جوامع به یک اندازه است بلکه به این معناست که در همه جوامع وجود دارد و شرایط پذیرش تغییرات را فراهم می‌کند (بیگدلو و مرادیان، ۱۳۹۱: ۹۱) و به معنی همکاری و فعالیت جمعی و تلاش برای ایجاد انگیزه و در واقع ترغیب شهروندان به فعالیت سیاسی است (نیازی و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۶۲). از این رو، مشارکت سیاسی را می‌توان به‌عنوان "هرگونه رفتار شهروندان معمولی برای اثرگذاری بر برخی نتایج سیاسی" تعریف کرد (نول و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۷۲).

^۱Maginot. K.B

^۲ Social structure

^۳ partisanship

^۴ Government performance evaluations

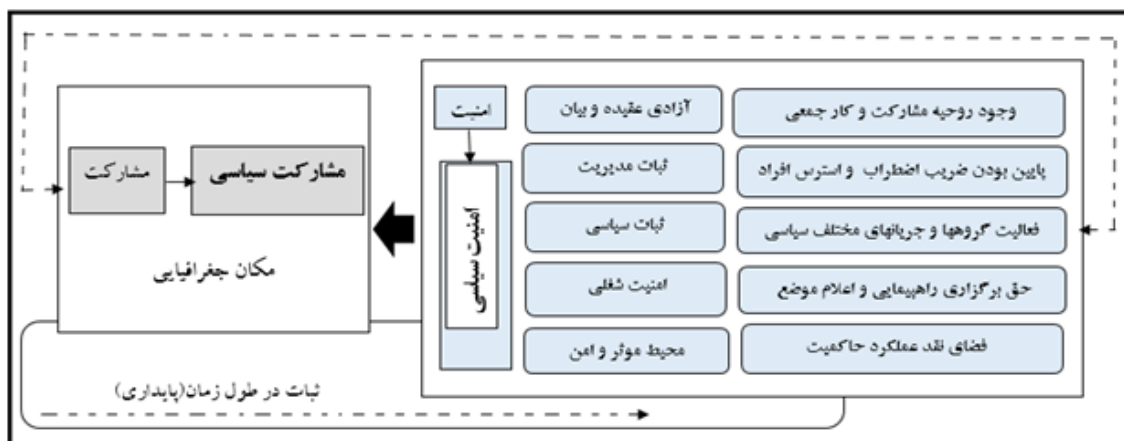
^۵ Brady, 1999: 737

درباره مفهوم مشارکت سیاسی رویکردها و نظریات متعددی وجود دارد. برخی از این نظریات، مشارکت سیاسی را بر مبنای عوامل روان‌شناختی و فردی تحلیل می‌کنند (Krampen, 2011: 2). برخی دیگر، عوامل ساختاری و سیاسی را در مشارکت سیاسی مهم می‌دانند. شماری از نظریه پردازان نیز، مشارکت سیاسی را بر بنیاد عوامل اقتصادی و اجتماعی تحلیل می‌کنند. گروه اخیر بر این باور هستند که وضعیت اقتصادی و اجتماعی حاکم بر زندگی و جامعه افراد بر انگیزه مشارکت سیاسی آنان به شدت تأثیر می‌گذارد. فضایی که در آن عدالت اجتماعی و اقتصادی برقرار است، پویایی و مشارکت سیاسی بالاتری نیز دارد (لک زایی، ۱۳۸۸: ۳). در حالی که در نظریه نخبه گرایی، عمدتاً مشارکت سیاسی به نخبگان محدود بوده و از توده‌ها تصویری غیرفعال، ابزار دست نخبگان ارائه شده است. در نظریه کثرت گرایی، مشارکت سیاسی به جهت تأثیرگذاری در تعیین سیاست‌ها و توزیع قدرت به مثابه کلید رفتار سیاسی به شمار می‌رود. همچنین، در رویکرد مارکسیستی، مشارکت سیاسی به معنای آگاهی طبقات نسبت به وضعیت خود است که سرانجام سیاسی شدن طبقات را به دنبال خواهد آورد (راش، ۱۳۹۳: ۱۲۳).

مطالعات تجربی در زمینه مشارکت سیاسی پیشینه‌ای نزدیک به ۱۰۶ سال دارد. نخستین مطالعات بر این موضوع متمرکز بود که چرا برخی افراد در انتخابات شرکت می‌کنند و شماری نیز دیگر شرکت نمی‌کنند. به تدریج پژوهش‌ها در مورد مشارکت سیاسی رفتارهای دیگری مانند مبارزات انتخاباتی، کمک مالی، شرکت در جلسات و غیره را مورد بررسی قرار داد. امروزه پژوهشگران می‌کشند عوامل و شرایطی را دریابند که به مشارکت سیاسی می‌انجامد (Lee and Xenos, 2020: 3). ضرورت مطالعه و تحقیق درباره نقش امنیت بر مشارکت سیاسی آنجاست که مشارکت کنندگان سیاسی در انجام کنش با مراجعه به ذهنیت روان‌شناختی و تاریخی خود به تصمیم‌گیری و انجام کنش اقدام می‌کنند. لذا ارزیابی و احساس آن‌ها از فضای کنش نقش بستر و زمینه این تصمیم‌گیری را ایفا می‌کند (هرسیچ و محمود اوغلی، ۱۳۹۱: ۳) بر این اساس، شناسایی عوامل و عناصر امنیت سیاسی از پیش شرط‌های بنیادی برای برنامه‌ریزی و ارتقا مشارکت سیاسی به شمار می‌آید و از نقش بالایی در برنامه‌ریزی‌های راهبردی دولت برخوردار است.

در این میان، امنیت از جمله پدیده‌های درخور توجهی است که از نیازها و ضرورت‌های اساسی فرد و جامعه به شمار می‌رود و فقدان آن یا اختلال در آن پیامدها و بازتاب‌های نگران‌کننده‌ای به دنبال دارد (پلتن و برومند، ۱۳۹۳: ۱۱۹) و نخستین عاملی است که موجب می‌شود انسان‌ها کنار هم آیند، از نیروی هم‌کمک بگیرند و در مسئولیت‌های اجتماعی مشارکت جویند تا آزادتر و متعهدتر زندگی کنند (بذرافشان و طولابی، ۱۳۹۵: ۵۶) مفهوم امنیت در گذشته به حفاظت از مرز و سرزمین از تهدیدهای خارجی با استفاده از قدرت نظامی مربوط می‌شد (Abatudu, 2001: 10). سلطه‌گری به همراه تهدیدهای غیرنظامی شامل تخریب محیط، فقر، مهاجرت‌های اقتصادی، کشمکش بر سر منابع، گسترش مواد مخدر و غیره مباحث جدیدی بر سر معنی امنیت پدید آورد (Jolly & Basuray, 2007: 457). به سخنی، در گذشته امنیت به صورت سلبی (نبود تهدید نظامی) تعریف می‌شد اما این تعریف سنتی امروزه با این نقد که این نگرش نظامی‌گرایانه توان تحلیل همه‌جانبه مسائل امنیت جهان را ندارد، مورد چالش قرار می‌گیرد. در مطالعات نوین امنیت، ابعاد متعددی به مفهوم امنیت افزوده شده و امنیت به مفهومی چندبعدی تبدیل شده است که از مباحث زیست‌محیطی و اقتصادی تا تهدیدهای نظامی را در برمی‌گیرد (Ross, 2012: 5). امنیت پایدار که جایگزین مفهوم سنتی امنیت شده

است به معنی تلقی نظام مند از امنیت است که با نگرش سیستمی و کل نگر به مقوله امنیت می پردازد (عباس زاده فتح-آبادی و سبزی، ۱۳۹۴: ۷۵) به سخنی، مفهوم امنیت پایدار از نظامی به سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و امنیت انسانی بسط یافته است (Buzan and Hansen, 2007: 3). امنیت سیاسی یکی از سطوح امنیت پایدار است (Krasue and williaivns, 1996: 231). و شامل رویکردهای متفاوتی است که این موارد در مکانها و زمانهای گوناگون به شکل های متفاوتی نمایان می شوند. از امنیت سیاسی تعریف دقیقی به دست نداده اند چراکه امنیت سیاسی مشتمل بر حال فعلی تفکرات جاری بر پایه روابط سیاسی شکل گرفته و تعریف می شود از این رو، شاخص ها و مؤلفه های امنیت سیاسی در زمان و مکان غیر مشابه شامل گونه های مختلفی است (درستکار، ۱۳۹۸: ۱۷۳). تهدیدهای اصلی امنیت سیاسی در سطح داخلی شامل مسائلی مانند فقدان دموکراسی، بی ثباتی حکومت ها، سرکوب سیاسی، تجاوز و نقض حقوق بشر، برخوردهای قومی، فرقه ای و مذهبی، گسترش هراس افکنی، کشمکش ها و کشاکش و غیره هستند (Jolly & Basuray, 2007: 460؛ بوزان، ۱۳۹۶: ۳۱؛ مختاری هشی و همکاران، ۱۳۹۶: ۴۶)، که می تواند نقش مؤثری در مشارکت سیاسی افراد در مکان و فضای زندگی خود در سطح محلی و ملی داشته باشد و در استمرار حاکمیت نقش کلیدی ایفا کند. در طول حیات هر حکومت پدیده هایی به صورت سازمان یافته گاه در سطحی محدود و گاه در سطحی گسترده حاکمیت دولت ها را در فضای جغرافیایی به چالش می کشند (پیشگاهی فرد و همکاران، ۱۳۸۸: ۳۱) این پدیده ها متفاوت از چالشگران سنتی که از آن ها به عنوان ناحیه گرایی یا واگرایی یاد می شد و عمدتاً پیرامون کشور را در برمی گیرد در هر جای قلمرو دولت به اشکال عمودی یا افقی قابل تشخیص هستند که از آن ها به عنوان حفره های دولت یاد می شود (پیشگاهی فرد ۱۳۹۴: ۶۳). بنابراین حفره دولت گواه بر هر پدیده ای است که موجودیت و ابعاد حاکمیت دولت را در فضای جغرافیایی به چالش بکشد (پیشگاهی فرد و رضایی، ۱۳۸۸: ۱۳۴). حفره های دولت نواحی هستند که نظارت معمول دولت در آنجا کمتر اعمال می شود (مویر، ۱۳۹۰: ۲۰۱). از این رو، مفهومی نوین با کارکردی فضایی است که می تواند منشاء غیرنظامی داشته باشد و به شکل گسترده حاکمیت دولت ها را در عرصه سرزمینی به چالش بکشد (پیشگاهی فر و همکاران، ۱۳۹۴: ۶۵). شکل (۱)، به عنوان مدل مفهومی پژوهش ترسیم شده است.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

بر این پایه، هدف اساسی پژوهش حاضر بررسی تأثیر امنیت سیاسی بر مشارکت سیاسی شهروندان در یک مکان جغرافیایی است به همین منظور، منطقه شیرآباد از مناطق پیراشهری زاهدان در استان سیستان و بلوچستان که در رده مناطق بحرانی دائمی کشور تعریف می‌شود و در مقایسه با میانگین کشور، از امنیت سیاسی پایین‌تری برخوردار است و پیوسته با چالش‌های امنیتی مختلف مواجه بوده و هست، به‌عنوان نمونه مطالعاتی تحقیق انتخاب شد. شیرآباد در منتهی‌الیه شمال شهر زاهدان واقع است. این بخش از شهر محله‌ای عمدتاً بلوچ‌نشین به شمار می‌آید که طوایف مختلف بلوچ در آن سکونت گزیده‌اند. این محدوده از باختر به کوه محدود می‌شود به گونه‌ای که در ضلع باختری خیابان آزادی در شیرآباد خانه‌ها اغلب در شیب تند حاشیه کوه بنا شده‌اند این عامل به همراه فقر گسترده، جوانی جمعیت، سطح پایین تحصیلات و بیکاری در این منطقه، شیرآباد را به یکی از نقاط اصلی فروش و استقرار باندهای قاچاق مواد مخدر، فروش اسلحه به‌ویژه در چلی‌آباد آن، درگیرهای مسلحانه و دیگر انواع جرم و بزهکاری مانند زورگیری، کیف‌قاپی، سرقت اشیاء، تن‌فروشی و غیره تبدیل کرده است. استیصال جمعی شاید بهترین گزاره برای توصیف زندگی مردم در شیرآباد باشد. بسیاری از مردم خود را رها شده می‌پندارند و تصور عمومی بر آن است که در سطوح مختلف مدیریت استانی توجه چندانی به آن‌ها نمی‌شود. در این باره، پژوهش حاضر در جهت تبیین فرضیه: امنیت سیاسی بر میزان مشارکت سیاسی شهروندان منطقه پیراشهری شیرآباد زاهدان تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد، انجام شده است.

روش‌شناسی

پژوهش حاضر از نظر نوع توصیفی و تحلیلی، از نظر هدف کاربردی و از نظر روش کمی است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم‌افزار SPSS و مدل ایداس بهره گرفته شده است. برای توزیع نرمال شاخص‌های (امنیت سیاسی و مشارکت سیاسی)، از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف، استفاده شد. در ادامه نیز به منظور میزان هر یک از شاخص‌های امنیت سیاسی و مشارکت سیاسی از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شد و برای بررسی ارتباط میان دو متغیر امنیت سیاسی و مشارکت سیاسی از آزمون‌های همبستگی اسپیرمن و رگرسیون و تحلیل مسیر استفاده شد. سرانجام به منظور میزان تأثیرپذیری هر یک از شاخص‌های مشارکت سیاسی از امنیت سیاسی از مدل ایداس استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش پیش‌رو شامل دو بخش است. بخش نخست: کارشناسان صاحب‌نظر در حوزه مطالعاتی هستند که بر پایه نمونه‌گیری هدفمند تعداد ۳۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شد. بخش دوم جامعه آماری نیز، ساکنان عرصه پیراشهری شیرآباد زاهدان است که روش نمونه‌گیری به صورت گزینشی و معیار گزینش نیز، فرد دارای تحصیلات دانشگاهی بود. در این باره تعداد ۵۰ نفر به‌عنوان نمونه (ساکنان عرصه پیراشهری شیرآباد) تعیین شد. پرسشنامه ابزار پژوهش در تحقیق حاضر است که شاخص‌ها از سایت مجلس شورای اسلامی و وزارت کشور گرفته شد و در قالب پرسشنامه

۱. بسیاری از خانواده‌های ساکن در شیرآباد فقط با یارانه امرار و معاش می‌کنند (خوداظهاری ساکنان شیرآباد).

۲. جمعیت زیر ۲۰ سال در شیرآباد ۴۷ درصد است. این جمعیت در کل کشور ۳۰ درصد است (سازمان امور تأمین اجتماعی، ۱۳۹۷: ۲۱).

۳. نرخ بی‌سوادی در کل منطقه شیرآباد ۱۸/۰۶ درصد است. این رقم برای مردان ۱۳/۷۴ درصد و برای زنان ۲۲/۵۳ درصد است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۶).

۴. ۲۸/۱ درصد از ساکنان شیرآباد را افراد شاغل تشکیل می‌دهند. بار تکفل در منطقه ۳/۹۵ است. (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۶)

منعکس شد (جدول ۱). و در میان افراد متخصص و ساکنان عرصه پیراشهری شیرآباد توزیع شد. برای اعتبار روایی پژوهش حاضر، پرسشنامه حاضر میان متخصصان توزیع و روایی آن مورد تأیید قرار گرفت. همچنین مقدار پایایی پرسشنامه‌ها با استفاده از آلفای کرونباخ مقدار ۰/۷۸ برای پرسشنامه امنیت سیاسی و مقدار پایایی ۰/۸۱ برای پرسشنامه مشارکت سیاسی تعیین شد که این مقدار گویای پایایی قابل قبول هر یک از پرسشنامه‌ها است. جدول (۲).

جدول ۱. شاخص‌های امنیت و مشارکت سیاسی

شاخص امنیت سیاسی	شاخص‌های مشارکت سیاسی
وجود روحیه مشارکت و کار جمعی	مشارکت در انتخابات
پایین بودن ضریب اضطراب و استرس افراد جامعه	مشارکت در غزل و نصب مدیران سیاسی
محیط مؤثر و امن	برخورداری از حقوق شهروندی
امنیت شغلی	مشارکت در مدیریت امور محلی
ثبات سیاسی	وجود رسانه‌های آزاد
فعالیت گروه‌ها و جریان‌های مختلف سیاسی	مسئولیت‌پذیری
ثبات مدیریت	وجود احزاب سیاسی با گرایش‌های مختلف
آزادی عقیده و بیان	مقبولیت نظام سیاسی
حق برگزاری راهپیمایی و اعلام موضع در عمل	ارتباط و تعامل مستمر کارگزاران با مردم
فضای نقد عملکرد حاکمیت	وجود نامزدهای انتخاباتی مختلف در فرایند انتخابات
	وجود رسانه‌های مختلف حزبی و آزاد
	نقد عملکرد حاکمیت

منبع: مجلس شورای اسلامی و وزارت کشور، ۱۴۰۰

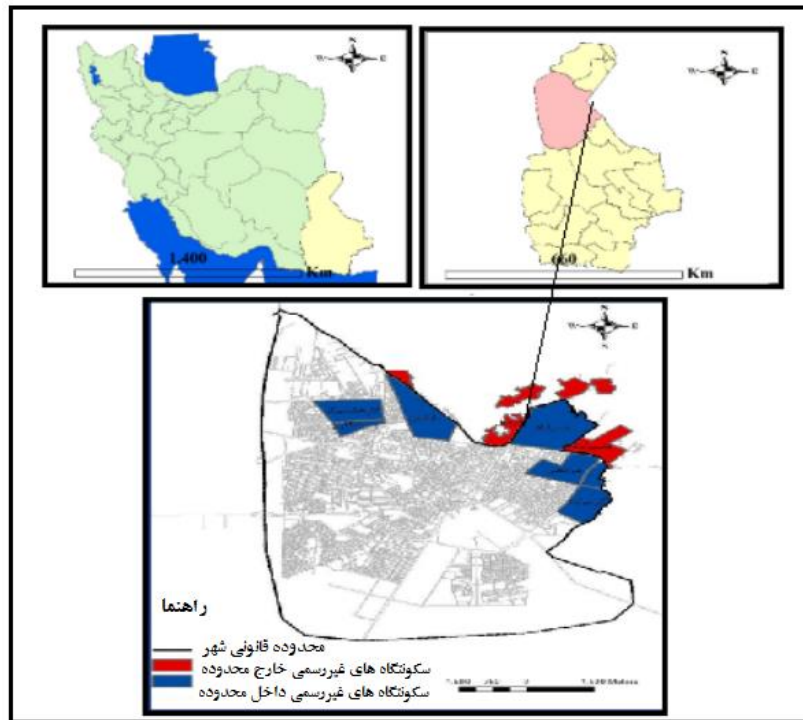
جدول ۲. نتایج آزمون آلفای کرونباخ

متغیر	نتایج آزمون آلفای کرونباخ
امنیت سیاسی	۰/۷۸
مشارکت سیاسی	۰/۸۱

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۱

شهر زاهدان مرکز استان سیستان و بلوچستان در خاور ایران و نزدیک مرز ایران و کشورهای افغانستان و پاکستان قرار دارد. این شهر مرکز شهرستان زاهدان است که از شمال به شهرستان زابل، از شمال خاوری به افغانستان، از شمال باختری به استان خراسان، از باختر به استان کرمان، از جنوب باختری به شهرستان ایرانشهر، از خاور به پاکستان و از جنوب خاوری به شهرستان خاش محدود می‌شود. وسعت شهرستان زاهدان ۳۶۵۸۱ کیلومتر مربع است. ارتفاع شهر از سطح دریا ۱۳۷۸ متر است. در این باره، شیرآباد یکی از عرصه‌های پیراشهری زاهدان، در منتهی الیه شمال این شهر واقع شده است. محله شیرآباد چهار خیابان اصلی دارد که عبارت‌اند از خیابان آزادی که خیابان اصلی منطقه حساب می‌شود و به موازات آن به سمت شرق به ترتیب خیابان‌های مجدیه، باقری و پیربخش (سی متری دام) قرار دارند. حدفاصل خیابان‌های آزادی و مجدیه در حوالی قبرستان را هسته اصلی بافت مسکونی و قدیمی ترین بخش آن می‌دانند که به تدریج به اطراف و خصوصاً شرق گسترش یافته است (سازمان امور اجتماعی، ۱۳۹۷: ۱۰-۲۲). نگاهی به وضعیت

عرصه پیراشهری شیرآباد و عدم پوشش آن در برخورداری از امکانات شهری این واقعیت را آشکار می‌کند که گویی وجود محدوده شیرآباد با همین وضعیت کنونی لاجرم به‌عنوان یک حاشیه درون‌شهری که پذیرای مردم فقیر و محروم محدوده است، پذیرفته شده است. این منطقه از جنوب با بلوار کشاورز و خیابان پهلوانی محدود شده است و با محله‌های (دره پنج شیر، اسماعیل‌آباد، مرادقلی، گلستان) نیز مجاور است. شکل (۲).

شکل ۲. موقعیت عرصه پیراشهری شیرآباد در شهرستان زاهدان

یافته‌های پژوهش

در بخش یافته‌های توصیفی، در بخش اول (خبرگان)، از تعداد ۳۰ نفر متخصص که به سؤالات پاسخ داده‌اند، هفت نفر معادل (۲۳/۲۳) درصد زن و ۲۳ نفر معادل (۷۶/۶۶) درصد مرد بوده‌اند، در بخش دوم نیز (ساکنان شیرآباد)، از تعداد ۵۰ نفر، ۱۶ نفر معادل (۳۲/۰۰) درصد زن و ۳۴ نفر معادل (۶۸/۰۰)، درصد مرد بوده‌اند. درباره متغیر سن، در بخش اول جامعه نمونه (خبرگان)، مشخص شد که بیشترین تعداد متخصص در گروه سنی ۴۰-۵۰ سال قرار دارند که معادل (۵۰/۰۰) درصد است. همچنین کمترین گروه سنی متخصص متعلق به گروه سنی ۲۰-۳۰ و ۳۰-۴۰ سال بود که معادل (۲۰/۰۰) درصد است. در بخش دوم جامعه نمونه نیز، بیشترین تعداد شهروندان پاسخگو در گروه سنی ۴۰-۵۰ سال بود که معادل (۵۲/۰۰)، و کمترین آن متعلق به گروه سنی ۲۰-۳۰، ۳۰-۴۰ سال معادل (۱۴/۰۰)، است. در متغیر سطح تحصیلات نیز در بخش خبرگان، بیشترین تعداد پاسخگو در مقطع تحصیلی دکتری و بالاتر با مقدار فراوانی ۱۹ و معادل (۶۶/۳۳)، در بخش شهروندان، بیشترین تعداد پاسخگو در مقطع تحصیلی فوق‌دیپلم با مقدار فراوانی ۲۱ و معادل (۴۲/۰۰)، است. جدول (۳).

جدول ۳. ویژگی‌های فردی پاسخ‌دهندگان

پرسشنامه شهروندان		پرسشنامه خبرگان		شاخص	
درصد	تعداد داده معتبر	درصد	تعداد		
۰/۳۲	۱۶	۲۳/۳۳	۷	زن	جنسیت
۰/۶۸	۳۴	۷۶/۶۶	۲۳	مرد	
۰	۰	۱۰	۰	اظهاری نشده	
۱۰۰	۵۰	۱۰۰	۳۰	مجموع	
۰/۱۴	۷	۰/۲۰	۶	۲۰ تا ۳۰ سال	سن
۰/۱۴	۷	۰/۲۰	۶	۳۰ تا ۴۰ سال	
۰/۵۲	۲۶	۰/۵۰	۱۵	۴۰ تا ۵۰ سال	
۰/۲۰	۱۰	۰/۱۰	۳	۵۰ سال به بالا	
۱۰۰	۵۰	۱۰۰	۳۰	مجموع	
۰/۴۲	۲۱	۰	۰	فوق دیپلم	سطح تحصیلات
۰/۳۰	۱۵	۰	۰	لیسانس	
۰/۲۸	۱۴	۳۶/۶۶	۱۱	فوق لیسانس	
۰/۱۰	-	۶۳/۳۳	۱۹	دکتری و بالاتر	
۱۰۰	۵۰	۱۰۰	۳۰	مجموع	

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۱

یافته‌های استنباطی

در آغاز، پیش از هرگونه بررسی بر سر امنیت سیاسی و نقش آن در مشارکت سیاسی ساکنان عرصه پیراشهری شیرآباد، به بررسی نرمال بودن شاخص‌های امنیت سیاسی و مشارکت سیاسی با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرونوف پرداخته شد. این آزمون به‌عنوان یک آزمون تطابق برای داده‌های کمی است. اساس این آزمون بر اختلاف بین فراوانی تجمعی نسبی مشاهدات با مقدار مورد انتظار تحت فرض صفر است. یعنی:

- فرض صفر آزمون عبارت است از (H0): نرمال بودن توزیع شاخص‌ها.
- فرض مقابل عبارت است از (H1): عدم نرمال بودن توزیع شاخص‌های موردبررسی.

در صورتی که سطح معناداری آزمون کمتر از ۰/۰۵ باشد فرض صفر را رد کرده و با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت توزیع داده‌ها نرمال نیست. در صورتی که سطح معناداری آزمون بیشتر از ۰/۰۵ باشد فرض صفر را می‌پذیریم و توزیع داده‌ها نرمال است.

جدول ۴. نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنوف شاخص‌های امنیت و مشارکت سیاسی

شاخص‌های امنیت سیاسی	سطح معناداری	میزان خطا	آماره کولموگروف اسمیرنوف	نتیجه‌گیری
وجود روحیه مشارکت و کار جمعی	۰/۲۵۰	۰/۰۵	۱/۲۸۶	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
پایین بودن ضریب اضطراب و استرس افراد جامعه	۰/۲۶۵	۰/۰۵	۱/۲۸۹	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
محیط مؤثر و امن	۰/۲۷۶	۰/۰۵	۱/۱۸۹	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
امنیت شغلی	۰/۲۳۴	۰/۰۵	۱/۲۹۸	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
ثبات سیاسی	۰/۳۴۲	۰/۰۵	۱/۱۲۱	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
فعالیت گروه‌ها و جریان‌های مختلف سیاسی	۰/۲۴۳	۰/۰۵	۱/۲۶۷	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
ثبات مدیریت	۰/۲۱۳	۰/۰۵	۱/۲۹۸	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
آزادی عقیده و بیان	۰/۲۶۵	۰/۰۵	۱/۲۸۹	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
حق برگزاری راهپیمایی و اعلام موضع در عمل	۰/۲۷۳	۰/۰۵	۱/۲۸۹	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
فضای نقد عملکرد حاکمیت	۰/۲۵۴	۰/۰۵	۱/۲۹۴	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
شاخص‌های مشارکت سیاسی	سطح معناداری	میزان خطا	آماره کولموگروف اسمیرنوف	نتیجه‌گیری
مشارکت در انتخابات	۰/۲۷۷	۰/۰۵	۱/۳۱۳	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
مشارکت در غزل و نصب مدیران سیاسی	۰/۲۷۲	۰/۰۵	۱/۲۸۶	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
برخورداری از حقوق شهروندی	۰/۲۶۰	۰/۰۵	۱/۲۷	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
مشارکت در مدیریت امور محلی	۰/۲۷۸	۰/۰۵	۱/۳۱۲	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
وجود رسانه‌های آزاد	۰/۲۷۱	۰/۰۵	۱/۲۸۶	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
مسئولیت‌پذیری	۰/۲۷۰	۰/۰۵	۱/۲۸۵	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
وجود احزاب سیاسی با گرایش‌های مختلف	۰/۲۷۶	۰/۰۵	۱/۳۰۰	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
مقبولیت نظام سیاسی	۰/۲۸۰	۰/۰۵	۱/۳۱۳	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
ارتباط و تعامل مستمر کارگزاران با مردم	۰/۲۷۷	۰/۰۵	۱/۲۸۹	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
وجود نامزدهای انتخاباتی مختلف در فرایند انتخابات	۰/۲۴۳	۰/۰۵	۱/۳۰۱	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
وجود رسانه‌های مختلف حزبی و آزاد	۰/۲۲۱	۰/۰۵	۱/۳۱۲	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.
نقد عملکرد حاکمیت	۰/۲۱۹	۰/۰۵	۱/۳۲۱	پذیرش فرض صفر- توزیع متغیر نرمال است.

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۱

نسبت امنیت و مشارکت سیاسی در... (آفتابی و همکاران)

با نگرش به جدول (۳)، از آنجا که سطح معناداری آزمون کولموگروف اسمیرنوف (نرمال بودن) شاخص‌های امنیت سیاسی و مشارکت سیاسی بیشتر از ۰/۰۵ است، بنابراین، فرض صفر را پذیرفته و با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان گفت توزیع شاخص‌ها نرمال است، بنابراین، برای بررسی میزان مشارکت سیاسی و امنیت سیاسی در عرصه پیراشهری شیرآباد، از آزمون پارامتریک (تی تک نمونه‌ای) استفاده شد. نتایج به شرح جدول (۵) است.

جدول ۵. میزان امنیت و مشارکت سیاسی در عرصه پیراشهری شیرآباد

فاصله اطمینان تفاوت ۹۵٪		معناداری (۲ دامنه)	T	میانگین	شاخص‌های امنیت سیاسی
پایین	بالا				
۱/۶۵	۱/۹۸	۰/۰۰۰	۱۲/۱۱۴	۱/۸۵	وجود روحیه مشارکت و کار جمعی
۱/۵۴	۱/۷۶	۰/۰۰۰	۱۲/۱۱۰	۱/۶۰	پایین بودن ضریب اضطراب و استرس افراد جامعه
۱/۵۴	۱/۸۶	۰/۰۰۰	۱۲/۱۱۳	۱/۷۱	محیط مؤثر و امن
۱/۲۱	۱/۴۶	۰/۰۰۰	۱۲/۰۹۰	۱/۳۴	امنیت شغلی
۱/۳۳	۱/۵۶	۰/۰۰۰	۱۲/۱۰۹	۱/۴۵	ثبات سیاسی
۱/۲۱	۱/۵۴	۰/۰۰۰	۱۲/۱۰۰	۱/۳۲	فعالیت گروه‌ها و جریان‌های مختلف سیاسی
۱/۱۲	۱/۴۳	۰/۰۰۰	۱۲/۰۹۰	۱/۲۳	ثبات مدیریت
۱/۰۳	۱/۳۳	۰/۰۰۰	۱۲/۰۸۹	۱/۱۱	آزادی عقیده و بیان
۱/۰۰	۱/۲۱	/۰۰۰	۱۲/۰۸۸	۱/۱۰	حق برگزاری راهپیمایی و اعلام موضع در عمل
۱/۰۴	۱۱/۲۴	۰/۰۰۰	۱۲/۰۹۰	۱/۱۴	فضای نقد عملکرد حاکمیت
فاصله اطمینان تفاوت ۹۵٪		معناداری (۲ دامنه)	T	میانگین	شاخص‌های مشارکت سیاسی
پایین	بالا				
۱/۸۹	۲/۱۱	۰/۰۰۰	۱۲/۶۷۴	۲/۰۰	مشارکت در انتخابات
۱/۸۳	۲/۱۴	۰/۰۰۰	۱۲/۷۲۹	۲/۰۲	مشارکت در غزل و نصب مدیران سیاسی
۱/۷۶	۲/۱۲	۰/۰۰۰	۱۲/۴۱۰	۲/۰۳	برخورداری از حقوق شهروندی
۱/۶۳	۱/۸۹	۰/۰۰۰	۱۲/۹۵۰	۱/۷۰	مشارکت در مدیریت امور محلی
۱/۸۰	۲/۱۱	۰/۰۰۰	۱۲/۹۲۷	۲/۰۱	وجود رسانه‌های آزاد
۱/۸۹	۲/۱۴	۰/۰۰۰	۱۲/۶۶۸	۲/۰۳	مسئولیت‌پذیری
۱/۸۰	۲/۱۳	۰/۰۰۰	۱۲/۰۹۲	۲/۰۴	وجود احزاب سیاسی با گرایش‌های مختلف
۲/۰۰	۲/۲۱	۰/۰۰۰	۱۲/۴۲۱	۲/۱۱	مقبولیت نظام سیاسی
۱/۸۹	۲/۱۱	۰/۰۰۰	۱۲/۶۷۴	۲/۰۰	ارتباط و تعامل مستمر کارگزاران با مردم
۲/۰۳	۲/۲۴	۰/۰۰۰	۱۲/۴۲۲	۲/۱۴	وجود نامزدهای انتخاباتی مختلف در فرایند انتخابات
۲/۰۰	۲/۲۱	۰/۰۰۰	۱۲/۴۲۱	۲/۱۱	وجود رسانه‌های مختلف حزبی و آزاد
۱/۰۰	۱/۲۱	/۰۰۰	۱۲/۰۸۸	۱/۱۰	نقد عملکرد حاکمیت

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۱

مطابق نتایج به‌دست آمده در جدول (۵)، میزان امنیت سیاسی و مشارکت سیاسی در همه شاخص‌های مطرح شده با مقدار میانگین به‌دست آمده پایین‌تر از حد متوسط عدد (۳)، بسیار کم ارزیابی شد. در این باره برای بررسی ارتباط دو متغیر مطرح شده از آزمون همبستگی اسپیرمن استفاده شد، نتایج به شرح جدول (۶)، است.

جدول ۶. بررسی ارتباط بین امنیت سیاسی و مشارکت سیاسی در عرصه پیراشهری شیرآباد

متغیر مستقل	مشارکت سیاسی	ضریب همبستگی	سطح معنادار	نتیجه
امنیت سیاسی	مشارکت در انتخابات	۰/۵۴۳	۰/۰۰۰	معنی دار و مثبت
	مشارکت در غزل و نصب مدیران سیاسی	۰/۵۵۶	۰/۰۰۰	معنی دار و مثبت
	برخورداری از حقوق شهروندی	۰/۶۵۴	۰/۰۰۰	معنی دار و مثبت
	مشارکت در مدیریت امور محلی	۰/۵۵۶	۰/۰۰۰	معنی دار و مثبت
	وجود رسانه‌های آزاد	۰/۶۱۲	۰/۰۰۰	معنی دار و مثبت
	مسئولیت‌پذیری	۰/۶۶۴	۰/۰۰۰	معنی دار و مثبت
	وجود احزاب سیاسی با گرایش‌های مختلف	۰/۶۱۲	۰/۰۰۰	معنی دار و مثبت
	مقبولیت نظام سیاسی	۰/۵۶۷	۰/۰۰۰	معنی دار و مثبت
	ارتباط و تعامل مستمر کارگزاران با مردم	۰/۶۰۲	۰/۰۰۰	معنی دار و مثبت
	وجود نامزدهای انتخاباتی مختلف در فرایند انتخابات	۰/۵۹۴	۰/۰۰۰	معنی دار و مثبت
	وجود رسانه‌های مختلف حزبی و آزاد	۰/۵۶۱	۰/۰۰۰	معنی دار و مثبت
	نقد عملکرد حاکمیت	۰/۵۵۶	۰/۰۰۰	معنی دار و مثبت

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۱

همان گونه که در جدول (۶)، ملاحظه می‌شود، ارتباط امنیت سیاسی با تمامی شاخص‌های مشارکت سیاسی در سطح معناداری ۰/۰۰۰، معنادار و مثبت است، وجود همبستگی قوی بین امنیت و مشارکت سیاسی، گویای این واقعیت است، در صورتی که امنیت سیاسی در عرصه پیراشهری شیرآباد، تأمین شود، به همان نسبت مشارکت سیاسی در بین شهروندان شیرآباد بیشتر خواهد شد. به سخنی، بین این دو متغیر ارتباط معنادار و مثبتی مشاهده شد. اما این ارتباط کلی است. بنابراین، لازم دانسته شد، برای ارتباط هر یک از شاخص‌های امنیت سیاسی و مشارکت سیاسی از آزمون‌های واریانس و تحلیل مسیر استفاده شود.

مطابق نتایج جدول (۷)، می‌توان بیان داشت که بر پایه ضریب تعیین تعدیل شده ۹۵ درصد، تغییرات متغیر وابسته (مشارکت سیاسی)، به وسیله شاخص‌های امنیت سیاسی تبیین می‌شود، تمامی ۱۰ شاخص امنیت سیاسی در معادله رگرسیون باقی ماندند که مقدار آماره F برابر با ۳۶۵/۱۱۲ در سطح اطمینان معنی دار شد که گویای معناداری رگرسیون است. این وضعیت نشان می‌دهد که همه شاخص‌های امنیت سیاسی در مشارکت سیاسی تأثیر زیادی دارند.

جدول ۷. ضرایب متغیر مستقل در تبیین واریانس متغیر مشارکت سیاسی

متغیر مستقل (امنیت سیاسی)	ضریب همبستگی چندگانه (R)	ضریب تعیین (R ²)	ضریب تعیین تعدیل شده (R ² Adj)
وجود روحیه مشارکت و کار جمعی	۰/۶۵۴	۰/۶۹۸	۰/۷۰۰
پایین بودن ضریب اضطراب و استرس افراد جامعه	۰/۷۶۵	۰/۵۵۴	۰/۶۵۴
محیط مؤثر و امن	۰/۶۷۸	۰/۵۴۳	۰/۶۱۲
امنیت شغلی	۰/۶۶۵	۰/۷۰۸	۰/۶۴۳
ثبات سیاسی	۰/۵۳۲	۰/۵۵۴	۰/۶۱۲
فعالیت گروه‌ها و جریان‌های مختلف سیاسی	۰/۶۱۲	۰/۶۴۴	۰/۷۰۰
ثبات مدیریت	۰/۸۰۴	۰/۷۶۵	۰/۸۱۲
آزادی عقیده و بیان	۰/۶۷۸	۰/۷۲۱	۰/۶۴۳
حق برگزاری راهپیمایی و اعلام موضع در عمل	۰/۷۰۵	۰/۷۳۲	۰/۷۸۶
فضای نقد عملکرد حاکمیت	۰/۶۵۱	۰/۶۶۹	۰/۷۰۰

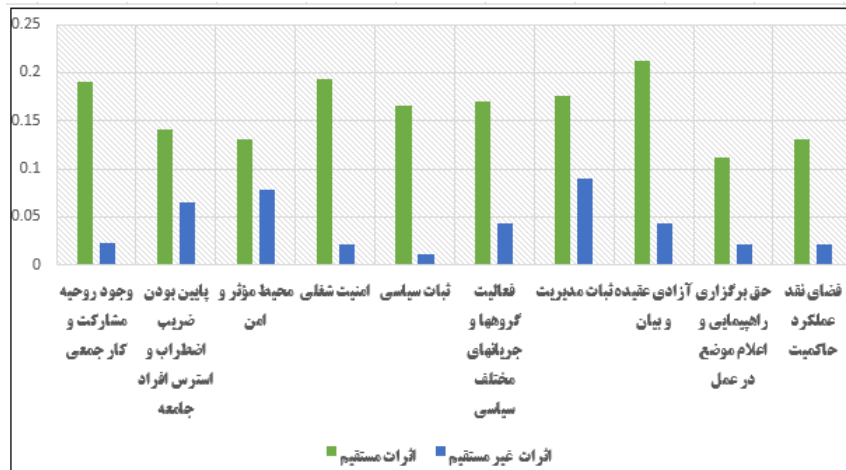
منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۱

در ادامه نیز، نتایج ضرایب بتا نشان داد که شاخص‌های امنیت سیاسی در سطح ۹۵ اطمینان معنی‌دار هستند. ضرایب بتا نشان دادند که در بین شاخص‌های مستقل وارد شده به معادله رگرسیون، سهم شاخص (ثبات مدیریت با مقدار بتا ۰/۸۰۴ و مقدار t: ۲۲/۶۱۲)، در پیش‌بینی تغییرات مثبت متغیر وابسته (مشارکت سیاسی) بیشتر از دیگر شاخص‌های امنیت سیاسی است. در این باره برای شناسایی اثر مستقیم و غیرمستقیم نقش هر کدام از شاخص‌های امنیت سیاسی در مشارکت سیاسی، از شیوه تحلیل مسیر استفاده شد. جدول (۸).

جدول ۸. اثرات امنیت در مشارکت سیاسی ساکنین عرصه پیراشهری شیرآباد

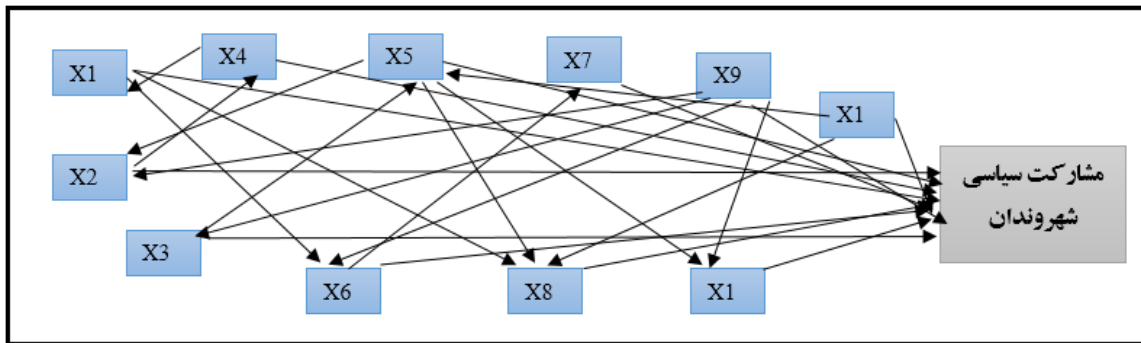
علامت اختصاری	شاخص‌های امنیت سیاسی	اثرات مستقیم	اثرات غیرمستقیم	مجموع اثرات علی
X1	وجود روحیه مشارکت و کار جمعی	۰/۱۹۰	۰/۰۲۳	۰/۲۱۳
X2	پایین بودن ضریب اضطراب و استرس افراد جامعه	۰/۱۴۱	۰/۰۶۵	۰/۲۰۶
X3	محیط مؤثر و امن	۰/۱۳۱	۰/۰۷۸	۰/۲۰۹
X4	امنیت شغلی	۰/۱۹۴	۰/۰۲۱	۰/۲۱۵
X5	ثبات سیاسی	۰/۱۶۶	۰/۰۱۱	۰/۱۷۷
X6	فعالیت گروه‌ها و جریان‌های مختلف سیاسی	۰/۱۷۰	۰/۰۴۳	۰/۲۱۳
X7	ثبات مدیریت	۰/۱۷۶	۰/۰۹۰	۰/۲۶۶
X8	آزادی عقیده و بیان	۰/۱۵۴	۰/۰۴۳	۰/۱
X9	حق برگزاری راهپیمایی و اعلام موضع در عمل	۰/۱۱۲	۰/۰۲۱	۰/۱۳۳۷
X10	فضای نقد عملکرد حاکمیت	۰/۱۳۱	۰/۰۳۲	۰/۱۶۳

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۱

شکل ۳. میزان اثر مستقیم و غیرمستقیم هر یک از شاخص‌های امنیت در مشارکت سیاسی

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۱

شکل ۴. میزان اثر هر یک از شاخص‌های امنیت در مشارکت سیاسی

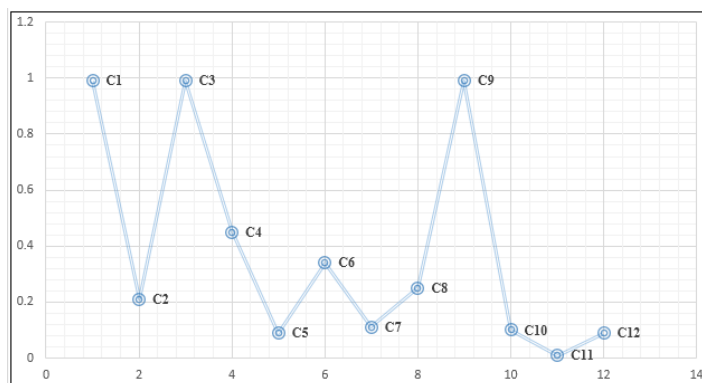
منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۱

بر بنیاد نتایج به دست آمده، شاخص (وجود روحیه مشارکت و کار جمعی با مقدار ۰/۱۹۹)، بیشترین اثر مستقیم بر مشارکت سیاسی را داشته است، و شاخص (حق برگزاری راهپیمایی و اعلام موضع در عمل با مقدار ۰/۱۱۲)، کمترین تأثیرات مستقیم را بر مشارکت سیاسی ساکنان شیرآباد دارد. سرانجام پس از میزان اثر مستقیم و غیرمستقیم شاخص‌های امنیت سیاسی در مشارکت ساکنان شیرآباد، از کارشناسان پرسیده شد، در صورت محقق شدن امنیت سیاسی کدام یک از شاخص‌های مشارکت سیاسی بیشترین میزان تأثیرپذیری را به خود اختصاص خواهد داد؟. در این باره برای پاسخ به سؤال مطرح شده از مدل ایداس، استفاده شد. نتایج به شرح جدول (۹) است.

جدول ۹. محاسبه مقادیر میزان تأثیرپذیری هر یک از شاخص‌های مشارکت سیاسی

Asi	nsni	Nspi	مشارکت سیاسی	علامت اختصاری
۰/۹۹	۰/۹۸	۱	مشارکت در انتخابات	C1
۰/۲۱	۰/۴۶	۰/۰۳	مشارکت در غزل و نصب مدیران سیاسی	C2
۰/۹۹	۰/۹۸	۱	برخورداری از حقوق شهروندی	C3
۰/۴۵	۰/۸۰	۰/۰۷	مشارکت در مدیریت امور محلی	C4
۰/۰۹	۰/۲۳	۰/۰۲	وجود رسانه‌های آزاد	C5
۰/۳۴	۰/۶۵	۰/۰۵	مسئولیت پذیری	C6
۰/۱۱	۰/۳۱	۰/۰۲	وجود احزاب سیاسی با گرایش‌های مختلف	C7
۰/۲۵	۰/۵۴	۰/۰۴	مقبولیت نظام سیاسی	C8
۰/۹۹	۰/۹۸	۱	ارتباط و تعامل مستمر کارگزاران با مردم	C9
۰/۱۰	۰/۲۳	۰/۰۲	وجود نامزدهای انتخاباتی مختلف در فرایند انتخابات	C10
۰/۰۱	۰/۰۳	۰/۰۱	وجود رسانه‌های مختلف حزبی و آزاد	C11
۰/۰۹	۰/۲۱	۰/۰۲	نقد عملکرد حاکمیت	C12

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۱

شکل ۶. میزان تأثیر پذیری هر یک از شاخص‌های مشارکت سیاسی از امنیت

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۱

همان‌گونه که در جدول (۹)، و شکل (۵)، مشخص است مقدار SPI شاخص‌های (مشارکت در انتخابات، برخورداری از حقوق شهروندی، ارتباط و تعامل مستمر کارگزاران با مردم) با مقدار (۱)، بیشترین و شاخص وجود رسانه‌های مختلف حزبی و آزاد با سهم (۰/۰۱) کمترین بوده‌اند. اما روند SN متفاوت بوده است اما همچنان بیشترین سهم مربوط به شاخص‌های (مشارکت در انتخابات، برخورداری از حقوق شهروندی، ارتباط و تعامل مستمر کارگزاران با مردم) با میزان (۰/۹۸) درصد بوده است. در مقابل، شاخص (وجود رسانه‌های مختلف حزبی و آزاد) با (۰/۰۱) درصد کمترین مقدار را داشت. شاخص ASI که بیانگر جایگاه شاخص بود نشانگر جایگاه برتر شاخص‌های (مشارکت در انتخابات، برخورداری از حقوق شهروندی، ارتباط و تعامل مستمر کارگزاران با مردم) با مقدار (۰/۹۹) درصد و در مرتبه بعدی شاخص (مشارکت در مدیریت امور محلی) با سهم (۰/۸۰) و شاخص (مسئولیت‌پذیری) با مقدار (۰/۶۵) درصد بوده است.

نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر به دنبال بررسی امنیت سیاسی و نقش آن در مشارکت سیاسی ساکنین عرصه پیراشهری شیرآباد زاهدان بود. نتایج تحقیق نشان داد، میزان امنیت سیاسی و مشارکت سیاسی در شیرآباد بسیار نامطلوب و کم می‌باشد، و بین دو متغیر (امنیت سیاسی در نقش متغیر مستقل) و (مشارکت سیاسی در نقش متغیر وابسته)، ارتباط معنادار و مثبتی مشاهده شد، به طوری که نقش مثبت مدیریت (یکی از شاخص‌های امنیت سیاسی) در افزایش مشارکت سیاسی ساکنین عرصه شیرآباد بیشتر از سایر شاخص‌ها بود. ثبات مدیریت در طول چند دهه اخیر به یکی از موضوعات مورد بحث بدل شده و تحقیقاتی پیرامون آن شکل گرفته است. به اعتقاد اغلب فعالان سیاسی و اقتصادی، چنانچه انتخاب مدیران در سایه شایسته‌سالاری باشد، ثبات در روند کاری آن‌ها به عنوان عامل توسعه مشارکت سیاسی مطرح خواهد شد. بنابراین لازمه یک مشارکت سیاسی پویا برقراری ثبات در حوزه‌های مدیریتی است. ثبات در مدیریت یا سیاست‌گذاری به عنوان شاخص مهم در موفقیت مشارکت سیاسی عرصه پیراشهری شیرآباد به شمار می‌رود. در ادامه نیز نتایج نشان داد، شاخص (وجود روحیه مشارکت و کار جمعی با مقدار ۰/۱۹۹)، بیشترین اثرات مستقیم را بر مشارکت سیاسی داشته است. و شاخص حق برگزاری راهپیمایی و اعلام موضع در عمل با مقدار ۰/۱۱۲، کمترین تأثیرات مستقیم را بر مشارکت سیاسی

ساکنین شیرآباد دارد. در راستای نتایج می‌توان گفت، اگر بخواهیم برای ایجاد مشارکت سیاسی دنبال ابزاری مناسب باشیم، می‌توانیم جلب اعتماد ساکنین پیراشهری شیرآباد از سوی مسئولان دولتی را مهم‌ترین ابزار قلمداد کنیم، چراکه پاسخگویان اظهار داشتند اکثریت مسئولان نسبت به ساکنین پاسخگو نیستند و نظرات مردم در مشارکت آن‌ها در اجرای بسیاری از برنامه‌ها محدود است که این لزوم ایجاد اعتماد جدی را فراهم می‌آورد. به‌واقع امروزه نمی‌توان براساس رهیافت‌های گذشته عمل کرد، مسائل امنیت و مشارکت سیاسی به حدی از پیچیدگی محتوا و عملکرد رسیده‌اند که نیازمند استفاده از تمامی نیروهای شهروندی می‌باشد و در کلیه مراحل مشارکت سیاسی، مشارکت شهروندان نقش مستقیم و پراهمیتی را بازی می‌کند.

درنهایت نتایج نشان داد؛ زمانی که امنیت سیاسی از جمله ثبات مدیریت در عرصه پیراشهری شیرآباد فراهم گردد، به‌مرور مشارکت سیاسی از جمله شاخص‌های، مشارکت در انتخابات، برخورداری از حقوق شهروندی، ارتباط و تعامل مستمر کارگزاران با مردم، بیشترین میزان تأثیرپذیری را به خود اختصاص خواهند داد.

در یک جمع‌بندی نهایی می‌توان گفت، شهر زاهدان و مناطق پیراشهری آن از جمله، شیرآباد به دلیل موقعیت خاص جغرافیایی، از نظر امنیتی؛ آسیب‌پذیری زیادی دارد. ناآرامی‌های سیاسی، محرومیت اقتصادی، موقعیت خاص جغرافیایی، مرزی بودن، مبادلات و پیوندهای دو سوی مرز، پدیده قاچاق کالا و مواد مخدر و همزیستی گروه‌های مختلف قومی و مذهبی، زمینه‌های بالقوه و تأثیرگذار امنیت در این عرصه پیراشهری می‌باشد و همه این موارد موجب شده که بلوچ‌ها و ساکنین عرصه پیراشهری شیرآباد در سرنوشت ملی کمتر شریک باشند و در تحولات بزرگ درون جامعه ملی، نقش قابل توجهی بر عهده نداشته باشند. درواقع مشارکت سیاسی پایین مردم این ناحیه نشان‌دهنده بحرانی بودن وضعیت امنیت در این منطقه می‌باشد. همچنان که قبلاً نیز اشاره شد، هم‌اکنون این استان و عرصه‌های پیراشهری آن در رده مناطق بحرانی دائمی و خفیف قرار دارند. یکی از مهم‌ترین دلایل در کاهش مشارکت سیاسی شیرآباد این است، که با رویکرد بالا به پایین و متمرکز اداره می‌گردد، این در حالی است که سوابق و فعالیت‌های مرتبط با تقویت مشارکت سیاسی نشان داده که این رویکرد همواره صدمات جبران‌ناپذیری در مشارکت سیاسی ساکنین پیراشهری از جمله شیرآباد خواهد گذاشت. در این راستا، باید روحیه مشارکت و کار جمعی ساکنین شیرآباد را با تقویت مدیریت نامتمرکز گسترش داد. به عبارتی، مدیریت نامتمرکز که عمده تمایز آن با رویکرد متمرکز، مبنی بر عملکرد مشارکت محور همه ساکنین، تمرکززدایی در فرایند تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی، تعامل و هم‌افزایش و مشاوره است، رویکردی است که با توجه به پیچیدگی مدیریت بسیاری از عرصه‌ها، روند توسعه مشارکت در انتخابات، و برخورداری از حقوق شهروندی و نیز ارتباط و تعامل مستمر کارگزاران با مردم را تقویت نماید. درنهایت می‌توان مطرح نمود، تمرکززدایی مدیریتی، واگذاری مسئولیت‌های برنامه‌ریزی از سطوح دولتی به نهادهای محلی و بالاخره مشارکت دادن مردم در فرایندهای توسعه امری ضروری محسوب می‌گردد. درواقع، به‌کارگیری مشارکت سیاسی ساکنین پیراشهری با تأکید بر امنیت سیاسی زمانی ممکن خواهد بود که این نظام اجازه استفاده از نظرات مردم را بدهد و به‌گونه‌ای سازماندهی شده باشد که دخالت مردم در فرایند مشارکت سیاسی را ممکن سازد. درنهایت نتایج تحقیق با مطالعه (ذوالفقاری ۱۴۰۱)، همخوانی و مطابقت دارد.

منابع

- بذرافشان، جواد و طولایی‌نژاد، مهرشاد. ۱۳۹۵. تحلیل اثرات و کارکردهای سرمایه اجتماعی در امنیت پایدار روستاهای مناطق مرزی بخش مرکزی شهرستان سراوان. فصلنامه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی. سال ۱۶. شماره ۴. صص ۵۵-۷۶.
- یوزان، باری. ۱۳۹۶. مردم، دولت و هراس. ترجمه مجتبی عطارزاده. پژوهشکده مطالعات راهبردی. تهران.
- بیگدلو، مهدی و مرادیان، محسن. ۱۳۹۱. ارتباط مشارکت سیاسی مردم و قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران. پژوهشنامه انقلاب اسلامی. شماره ۳. سال اول. صص ۸۷-۱۱۵.
- پیشگاهی فرد، زهرا و خاتونی، مجتبی و زهدی، محمد. ۱۳۹۴. منشاء سایبرنتیک حفره‌های دولت (مطالعه موردی: کوی دانشگاه تهران). فصلنامه مطالعات ملی. دوره ۱۶. شماره ۶۲. صص ۵۹-۷۹.
- پیشگاهی فرد، زهرا و رضایی، ناصر و علیزاده، عمران. ۱۳۸۸. ماهیت حفره‌های دولت در ایران. فصلنامه جغرافیایی سرزمین. سال ۶. شماره ۲۳. صص ۳۱-۴۷.
- پیشگاهی فرد، زهرا و رضایی، ناصر. ۱۳۸۸. بررسی مفهومی و مصداقی حفره‌های دولت. نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی. سال ۴. شماره ۱۲. صص ۱۲۹-۱۴۶.
- ییلتن، فخرالسادات و برومند، مختار. ۱۳۹۳. بررسی نقش سرمایه اجتماعی بر امنیت اجتماعی (شهر جهرم). مطالعات توسعه اجتماعی ایران. سال ۶. شماره ۲.
- حسینی، قاسم. ۱۳۸۹. بررسی رابطه بیگانگی سیاسی و اجتماعی با مشارکت سیاسی و اجتماعی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی شهر تهران. فصلنامه علوم اجتماعی. شماره ۵۰. صص ۱۲۹-۱۱۰.
- حسینی، حسین. ۱۳۸۵. مدیریت احساس امنیت در جامعه. فصلنامه امنیت. دوره پنجم. شماره ۱. صص ۱۴۸-۱۱.
- درستکار، احسان و نبیونی، سیروس و عباسی، علیرضا. ۱۳۹۸. بررسی امنیت سیاسی از نظر برنامه‌ریزی منطقه‌ای با استفاده از تحلیل سلسله مراتبی. فصلنامه امنیت ملی شماره ۳۳. سال نهم. صص ۱۷۳-۱۹۴.
- ذوالفقاری، اکبر و عشایری، طاها و جهان‌پرور، طاهره و باقری دین‌آبادی، سمیرا. ۱۴۰۱. رابطه مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی با مشارکت سیاسی: فراتحلیل پژوهش‌های بازه زمانی ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۹. مدیریت سرمایه اجتماعی. دوره ۹. شماره ۲. صص ۲۳۳-۲۶۰.
- راش، مایکل. ۱۳۹۳. جامعه و سیاست. ترجمه منوچهر صبوری. سمت، چاپ دوازدهم. تهران.
- ریچارد، مویر. ۱۳۹۰. درآمدی نو بر جغرافیای سیاسی. ترجمه دره میرحیدر. سازمان نیروهای مصلح. تهران.
- سازمان امور تأمین اجتماعی کشور. ۱۳۹۷-۱۳۹۸. مردم‌نگاری حاشیه‌نشینی در کشور. گزارش اول: شیرآباد زاهدان. مجری طرح سید مهدی اعتماد فرد
- شهبازی، حسین. ۱۳۹۵. بررسی تأثیر مشارکت سیاسی در امنیت ملی و تهدیدات داخلی و خارجی. فصلنامه تحقیقات جدید در علوم انسانی. شماره ۶. دوره ۲.
- عباس‌زاده فتح‌آبادی، عباس و سبزی، روح‌اله. ۱۳۹۴. الگوی فازی سازی سیستمی هوشمندسازی قدرت و تحقق امنیت ملی پایدار در مکتب جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه سیاست. دوره ۴۵. شماره ۳. صص ۷۴۱-۷۵۴.
- لک زایی، شریف. ۱۳۸۸. الگوی مشارکت سیاسی در نظریه‌های ولایت فقیه. مجله بازتاب اندیشه، شماره ۳۸.

- مختاری هشی، حسین و وزین، نرگس و قادری حاجت، مصطفی. ۱۳۹۶. بررسی پایداری امنیت روستاهای مرزی استان سیستان و بلوچستان. فصلنامه جغرافیایی سرزمین. سال چهاردهم. شماره ۵۴. صص ۶۰-۴۳.
- مرکز آمار ایران. ۱۳۹۶. گزیده نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن. ۱۳۹۵. چاپ اول. تهران: دفتر ریاست روابط عمومی و همکاری‌های بین‌الملل مرکز آمار ایران.
- نوروزی، فیض‌الله و فولادی‌سپهر، سارا. ۱۳۸۸. بررسی احساس امنیت اجتماعی زنان ۱۵-۲۹ ساله شهر تهران و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن. فصلنامه راهبرد. سال هجدهم. شماره ۵۳. صص ۱۵۹-۱۲۹.
- نول، یوهانس و ماتس، یورگ و هیس، رافائل. ترجمه رستمی، میلاد. ۱۳۹۶. مدل مشارکت سیاسی رسانه اجتماعی: چشم‌انداز نظریه سیستم‌های هدف. مطالعات انتخابات. شماره ۱۴-۱۵. صص ۱۶۹-۲۱۵.
- نیازی، محسن و حسن‌زاده، زهرا و شفایی مقدم، الهام. ۱۳۹۵. تحلیل جامعه‌شناختی نقش امر جامعه‌پذیری در فرایند مشارکت سیاسی (انتخاباتی) شهروندان (مورد مطالعه شهر کاشان و آران و بیدگل). مطالعات انتخابات. شماره ۱۲-۱۳. صص ۶۷-۹۴.
- نیازی، محسن و سهراب‌زاده، مهرا و حسن‌زاده، زهرا. ۱۳۹۶. واکاوی جامعه‌شناختی مشارکت سیاسی شهروندان از منظر سرمایه اجتماعی (مورد مطالعه شهروندان شهر کاشان و آران و بیدگل). مطالعات انتخابات. شماره ۱۴-۱۵. صص ۱۴۱-۱۶۸.
- هرسیج، حسین و محموداوغلی، رضا. ۱۳۹۱. بررسی رابطه مشارکت سیاسی و احساس امنیت اجتماعی در بین شهروندان اصفهانی. فصلنامه پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی. سال اول. شماره ۲. صص ۹۰-۳۰.
- Abatudu, M. 2001. **Reflections on Early 21st Century Africa**, In Andesite O. and Oted Eds. Africa Voices and Africa Visions, ed. Upsala: The Nordsic African Institute.
- Anderson, Christopher J. 2000. **Economic Voting and Political Context: A Comparative Perspective. Electoral Studies.** VOL 19. PP151-70.
- Bartels, Larry M. 2000. **Partisanship and Voting Behavior, 1952-1996.** American Journal of Political Science. VOL 44. PP35-50.
- Bertrand, N. 2007. **Introduction: ESDP ideals and the inheritance of rural planning failures.** In N. Bertrand & V. Kreibich (Eds.), Europe's City-Regions Competitiveness: Growth Regulation and Peri-Urban Land Management. PP. 1-35.
- Briquel, V. & Collicard, J. J. 2015. **Diversity in the rural hinterlands of European cities.** In K. Hoggart (Ed.), The City's
- Boulianne, s. 2018. **Twenty years of digital media effects on civic and political participation.** Research online at macewam (RO@M). PP1-20.
- Bourne, p.a. 2010. **Unconventional political participation in a middle income developing country.** Currentresearch journal of social sciences. Vol 2. No 3.
- Brooks, S.M. 2014. **Insecure democracy: risk and political participation in Brazil.** The journal of politics. vol 1. No 4. Pp 972-985.
- Conway, M. 2000. **Political Participation in the United States.** Washington, D.C: CQ Press.
- Danielle, carter. K. 2015. **Nonstate security and political participation: reinforcing ruling party support in south africa.** Indiana university press. No1. Vol 62. Pp 107- 135.
- CEMAT. 2007. Spatial development glossary. Retrived fom [http://www.ectp-ceu.eu/images/stories/Glossary-CEMAT/](http://www.ectp-ceu.eu/images/stories/Glossary-CEMAT/Glossary-English.pdf) Glossary-English.pdf.
- Caruso, G. 2015. **Peri-Urbanisation: the situation in Europe.** A bibliographical note and survey of studies in the Netherlands, Belgium, Great Britain, Germany, Italy and the Nordic countries.
- Jolly, R & Basuray, D. 2007. **Human Security: National Perspectives and Global Agendas.** Journal of International Development. Vol 19.
- Krampen, G. 2011. **Political Participation in an Action-Theory Model of Personality: Theory and Empirical Evidence.** Political Psychology. Vol 12, No 1.
- Kushner, D.C. 2015. **Nonstate security and political participation: reinforcing ruling party support in South Africa.** Africa today. Vol 62. No1. Pp 107-135.

- Lazrsfeld, P. F; B.erelson, B;Gaudet,H. 1944. **The Peoplw choice how the voter makes up his mind in a president partial campaign.** New yourk. Duell, sloan and pearce.
- Lee, S; Xenos, M. 2020. **Incidental new exposure via social media and political participation: evidence of reciprocal effects.** New media and society. Pp 1-24.
- Maginot, B. K. 2021. **Effects of deportation fear on latinx's civic and political participation.** Ethnic and racial studies. Volum 44. Issue 2. Pp 314-333.
- Mvukiyehe, E. 2018. **Promoting political participation in war- torn countries: micro level evidence from post ware Liberia.** JI of conflict journal resolution. 1-41.
- Nikola, Martin. .2014. **Political Participation and Governance Effectiveness: Does Participation Matter?** Journal of Charles University. No 12.
- Reza, S.H; Adamu, A. A; Ogadimma,E.C. 2020.**The influences of political values manifested in advertisements on political parricipation: moderating roles of self- transcendence and conservation.** Journal of creative communications.
- Ross, C. 2012. **Russian Regional Politics under Putin and Medvedev.** London. Published by Routledge.